

Caritas Danmark, Årsmøde 2014 Formandsberetning ved Christa Bonde

Kære årsmødedeltagere,

Caritas handler om mennesker. Mennesker, der er forskellige, og som har forskellige forudsætninger i livet – det være sig i Danmark eller i de fattige lande, vi arbejder i.

I Caritas er respekt, fælleskab og solidaritet de bærende værdier i vores arbejde.

Alle disse fine ord har jeg fået lov til at se omsat til handling i forbindelse med mit besøg i Thailand og Myanmar i januar måned. Sammen med Christian Noval, der er Præsterådets repræsentant i bestyrelsen, og generalsekretær Jann Sjursen var jeg på en orienteringsrejse, der gav syn for sagen i forhold til Caritas' arbejde med nødhjælp og udvikling.

I Thailand besøgte vi tre flygtningelejre, og det er klart, at det gjorde et uudsletteligt indtryk at se de forhold, som folk boede under for nogens vedkommende i rigtig mange år. Flygtningene boede tæt, og i et par af lejrene levede de steder, hvor man er udsat for risiko for jordskred, træer, der vælter, og værst af alt brand. Det sidste så vi ved vores besøg, idet 100 familier stod uden tag over hovedet, fordi deres hjem nedbrændte på under 4 minutter. Husenes tage af tørrede palmegrene brændte jo med eksplosiv hast. Men det er ikke det, man husker. Det, vi tog med os hjem, var de engagerede mennesker, vi mødte, og de projekter, der var sat i værk, så børn fik skolegang, og voksne fik kurser og vedkommende arbejdsopgaver, som gav dem indhold og udfordringer i deres vanskelige situation

På et meget lille område i lejren mødte vi en miniature landboskole. Her blev flygtningene undervist i dyrkningsmetoder og opbygning af vandings- og rensningsanlæg. Vi så forskellige former for afgrøder og bassiner med vand, hvor der blev opdrættet frøer og fisk. På stativer langs husmurene dyrkede man svampe og efterfølgende blev jorden brugt i beholdere, hvor der blev fremstillet gødning. Coerr, Caritas Danmarks samarbejdspartner i Thailand, havde for danske midler lejet jord, så flygtningene efter endt kursus kunne få et stykke jord, hvor de kan dyrke markerne, så familien kan blive selvforsynende med grøntsager. Når jeg tænker på besøget, ser jeg altid en bestemt landmand for mig. Vi mødte ham i marken, og han fortalte stolt om sit arbejde. Det var 1½ år siden, han fik sit kursus og jorden, som

han nu dyrker. Han fortalte, at i de perioder, hvor de dyrker marken, er de flere, der overnatter ved marken. Hans jord gav nu så stort et udbytte, at han kunne sælge 80 % af afgrøderne, og han fortalte, at han har fået råd til at købe en brugt knallert. Hans glæde gjorde et uuslelteligt indtryk på mig, og jeg tænket uvilkårligt: "Kunne han bare få lov at komme hjem og dyrke jorden i Myanmar!". Da vi kom til Myanmar, så jeg, at der var hårdt brug for præcis den viden, han havde fået på sit kursus i lejren.

Vi så andre projekter. I lejren blev der fremstillet vaskemiddel, sæbe, shampoo og lys. I produktionen arbejder helt unge og ældre kvinder side om side. De viste os opgørelser over produktionen, så vi kunne se, hvor meget, der gik til uddeling blandt de svageste flygtninge, og hvor meget, der blev pakket med henblik på videresalg. Der var utrolig megen læring i kalkulationen af omkostninger og fortjeneste, og så var der samværet mellem de unge og de ældre.

Vi mødte unge, der tog os med ud til de ældre og svage, som de var ansat til at tage sig af. De fortalte med stolthed om deres arbejde, og på besøget kunne vi se, at de færdedes hjemmevant hos de ældre og også lod sig hundse med... De fortalte, at det at være en del af programmet, lærte dem at tage ansvar og stilling til forskellige problemstillinger, og de så det som et plus for dem i deres fremtid. Det var altså i høj grad projekter, som gav folk værdighed og mulighed for at forberede sig på den fremtid, der venter, når de engang skal forlade lejren – en fremtid som for flertallet af flygtningene, fortsat var uvis.

Da vi kom videre til Myanmar, oplevede vi et utroligt frodigt land og samtidig en stor fattigdom - men igen også, at de projekter, som var sat i værk gjorde forskel for befolkningen. Ved mødet med nogle sparegrupper i en lille by i det nordligste Myanmar oplevede vi, at de kom for at fortælle os om projektet, men i løbet af eftermiddagen glemte de, at vi var der og begyndte faktisk at udveksle erfaringer indbyrdes og tale om planer for fremtiden. De fortalte os med stolthed om, hvordan de havde sparet op og udlånt penge til forskellige formål. eks. indkøb af husdyr, maskiner eller andet. Lånene havde medført at deres forretninger og dermed levevilkår var mærkbart forbedret. De fortalte, at den slags forretningslån havde en høj rente – hvorimod man betalte en lavere rente for lån til uddannelse og medicin. Vi så selvfølgelig også nogle af de ting, de havde sat i værk ved hjælp af deres lån – men jeg tror, at det, der især gjorde indtryk på os, var den høje grad af sociale bevidsthed, de udviste i forhold til hinanden og deres landsby i det hele taget. På vej fra Myanmar talte Christian og jeg om, at det andet, der slog os var, at ingen bad om noget på egne vegne. De fortalte om det, de var i gang med, og de bad os

om at bringe tak tilbage til Danmark, og så bad de om, at projekterne kunne blive gentaget, så andre i området kunne få den samme hjælp, som de havde fået. Et sted spurgte de os meget interesseret, om det var almindeligt i vores land, at hjælpe andre, der boede så langt væk, og så bad de os om at bringe en tak tilbage til jer i Danmark. Så deres tak er hermed givet videre fra Myanmar til Danmark.

Generelt må jeg sige, at det var imponerende så flot et arbejde, der er sat i værk. At de programmer Caritas Danmark sætter i gang i samarbejde med Caritas både i Thailand og Myanmar er utrolig gennemtænkte. De flytter noget, og frem for alt er det projekter, som hjælper både de personer, vi mødte i flygtningelejrene, og de sparegrupper og bønder, vi mødte i Myanmar, til selv at blive drivkraften i det, de vil opnå. De får hjælp og redskaber til at kunne sætte sig nogle fremtidsmål og opnå dem på en måde, så deres livsvilkår forbedres. Det er ret imponerende. De samarbejdspartnere, vi mødte i Thailand og Myanmar, som realiserer projekterne, var glade for den hjælp og sparring, de får fra Caritas Danmark, og stolte af de resultater, som de viste os.

Jeg må så også sige, at det var lidt som at få en spand koldt vand i hovedet, da jeg en måned efter hjemkomst blev orienteret om, at det var nødvendigt at suspendere programmerne i Myanmar som følge af uregelmæssigheder i forbindelse med lønudbetalinger.

Ærgerlig var jeg over, at det kunne ske – og ikke mindst ked af det. For de, der i sidste ende rammes er de fattige, som skulle have haft støtte i deres bestræbelse på at opnå udvikling til et bedre liv. Udvikling er der brug for i Myanmar. 1/3 af befolkningen i Myanmar lever under FN's fattigdomsgrænse.

Men selvfølgelig var jeg ikke uvidende om, at det kan ske. Det er årsmødet heller ikke – det har været adresseret flere gange på årsmøderne. Men det er alligevel lidt "åh nej", selvom det er en del af virkeligheden for Caritas, ligesom det er for andre udviklings- og nødhjælpsorganisationer.

Det afgørende er, at Caritas er åben om, at det er en del af virkeligheden.

I sidste nummer af Caritas Nyt bliver eksemplet fra Myanmar beskrevet – også med den trods alt glædelige udgang, at arbejdet nu kan genoptages.

Lad mig i den forbindelse understrege, at når også Caritas har den slags sager, så er det fordi, vi ikke lukker øjnene for svindel og uregelmæssigheder, men at vi forholder os aktivt til det, forebygger det og bekæmper det.

Caritas har i de senere år aktivt arbejdet henimod at få et mere solidt finansieringsgrundlag. Det er lykkedes! I forhold til nødhjælpsområdet har Caritas fra 2013 været på finansloven med en bevilling på 18 mio.kr. i form af en såkaldt partnerskabsaftale, og med finansloven for 2014 også med en rammebevilling til udvikling på 29 mio. kr. Altså i alt kr. 47 mio. kr. plus de ekstraordinære bevillinger, der er modtaget fra Udenrigsministeriet til akutte nødhjælpsindsatser.

Dermed også være sagt, at Caritas omsætning samlet set nu bevæger sig i omegnen af 60 mio. For heldigvis indsamler vi også et væsentligt millionbidrag til arbejdet, og det er helt nødvendigt!

Det er nødvendigt, fordi aftalerne med Udenrigsministeriet betyder større fleksibilitet, men også større ansvar for Caritas – herunder det ansvar, at der for rammebevillingen for udviklingshjælps vedkommende er tale om, at Caritas skal levere en direkte medfinansiering i form af indsamlede midler samt leve op til et krav om samarbejde med andre donorer i de programsamarbejdslande, som vi arbejder i.

Derfor skal vi ganske enkelt indsamle mere i de kommende år, og det er jo bl.a. baggrunden for, at vi afprøver nye indsamlingsformer såsom telemarketing, som det skete sidste efterår/vinter. Resultatet var med til at løfte Caritas indsamlingsmæssigt, men erfaringen er også, at vi skal arbejde på flere fronter samtidigt.

Bestyrelsen havde lejlighed til at møde en repræsentant fra Telehandelshuset, som Caritas fik til at gennemføre en opringning til alle bidragydere. Det var godt at få deres opsummering og erfaringer fra rundringningen – og så var det i øvrigt spændende at lære en social-økonomisk virksomhed at kende og det professionelle arbejde, de kan levere.

Caritas fik for første gang mulighed for at søge støtte fra Danmarks Indsamlingen i 2014. Vi søgte og fik i alt kr. 1,5 mio. til et projekt i Zimbabwe. Dermed er der slået et lille hul i deltagerkredsen bag Danmarks Indsamling.

Sidste år havde vi også en god fællesindsamling med Folkekirkens Nødhjælp, Danmission og Kristeligt Dagblad til fordel for ofrene for krigen i Syrien. Caritas samlede selv over kr. 1,1 mio. ind! Tak for det til jer og vores bagland.

Vi har styrket samarbejdet med de katolske skoler. Det glæder selvfølgelig ikke mindst undertegnede som formand og som skoleleder for en katolsk skole. Skolerne samler nu ind til to-årige projekter. Det første projekt vedrørende børns skolegang i

Niger er netop afsluttet med et resultat på kr. 347.000, og et nyt projekt i Zimbabwe er netop igangsat.

I forhold til både skoler, sogne og DUK er det især spændende – som vi skal høre om senere på årsmødet – hvordan et nyt pilotprojekt, Unge BroByggere, løber af stablen i de kommende måneder. Det er et initiativ, som flugter meget fint med den overordnede målsætning i Caritas' kommunikationsstrategi om at styrke Caritas' folkelige og kirkelige forankring. Strategien blev i øvrigt behandlet og vedtaget af bestyrelsen sidste år.

Caritas er en del af Den katolske Kirke, og det skal komme endnu stærkere til udtryk. Det er vores fælles opgave - i bestyrelsen, på årsmødet og i det daglige arbejde på sekretariatet. Vi skal have fokus på, at det sker. Sammen med baglandet vil vi kunne styrke det arbejde, der skal hjælpe mennesker i nød, eller de, der har behov for at opleve en udvikling til det bedre – det være sig i udviklingslandene såvel som i vort eget land.

Ønsket om en stærkere folkelig forankring i vort naturlige bagland har ført til – efter at vi loddede stemningen på sidste årsmøde – at vi har kastet os ud i at ændre årsmødets form. Jeg er spændt på, hvad vi mener om det, når vi når til vejs ende i dag. Og for første gang skal vi i morgen se, om Caritas Dagen kan bidrage til, at flere får syn for Caritas – og blik for de fattigste.

Det handler ikke bare om oplysning og indsamling, selvom det måske ikke mindst i forhold til det internationale arbejde er vigtigst: Vi kan jo ikke alle rejse ud og hjælpe til – og i langt de fleste tilfælde, så er det ikke de menneskelige, men økonomiske ressourcer, der mangler. Bistanden skal selvfølgelig parres med den viden og erfaring, som Caritas' medarbejdere kan tilføre et udviklings- eller nødhjælpsprogram.

I Danmark har vi andre muligheder for aktivt at byde ind. Det nationale arbejde har været drøftet på velsagtens hvert eneste årsmøde i de senere år. Også sidste år, hvor national koordinator Mia Toldam Korsgård stod for en workshop, der efterfølgende blev fulgt op her i foråret/forsommeren med nogle Diakonidage.

Vi glæder os i bestyrelsen over, at flere sogne nu konkret overvejer nogle muligheder for at igangsætte eller styrke arbejdet lokalt. Bestyrelsen har i den forbindelse på sit møde her i september tiltrådt, at der oprettes en diakonipulje, som kan ansøges af grupper tilknyttet sognene inden for Kirken. For at gøre det

bæredygtigt er det vigtigt, at der også lokalt kan sikres en hvis medfinansiering på 10 % af projekterne – og på det grundlag skal Caritas være med til at løbe initiativer i gang eller støtte ansøgninger til andre finansieringskilder i det omfang, vi kan det.

Bestyrelsen glæder sig også over, at Caritas har indgået et samarbejde med fagforeningen FOA og Kirkerne Integrationstjeneste inden for Au Pair Network. Det betyder ikke, at Caritas og Kirkens arbejde i den sammenhæng forsvinder, men at alle tre organisationers arbejde bliver styrket og kan supplere hinanden. Det er dog meget afgørende for fremtiden, at der fra politisk hold ydes støtte til au pair-arbejdet. Det er i den sammenhæng uomtvisteligt, at FOA, Kirkenes Integrationstjeneste og Caritas tilsammen udgør en stærk aktør på området.

Endelig er der vores PREP- eller samlivskurser.

Konceptet blev præsenteret på sidste årsmøde. Vi er ved at få uddannet flere ledere til kurserne, og så er det målet at udbyde disse i flere byer.

Politisk er man langt om længe ved at erkende, at det offentlige bliver nødt til at adressere et voksende antal skilsmisser og dets konsekvenser for både børn og voksne. Caritas vil gerne, at der i ligeså høj grad kommer fokus på forebyggelse og på de positive konsekvenser ved, at familier styrkes.

Vi er dybt taknemmelige for den frivillige indsats, I som sognerepræsentanter yder - og mange med jer.

For tre uger siden var over 200 Caritas frivillige på gaden i 22 byer i forbindelse med kampagnen, Verdens Bedste Nyheder. Det er bare godt gået og vel næppe set før i vores historie, at så mange har deltaget i en event på én og samme tid.

Men over tid er ligeså mange aktive i forhold til fasteindsamlinger, juleindsamlinger og den årlige kollektdag. Jeres og andres kreativitet i forbindelse med loppemarkeder og indsamling af briller til Niger og frimærker giver resultat. Sidste år blev det også til en støttekoncert i Sakramentskirken til fordel for ofrene for tyfonen Haiyan på Filippinerne. I Jesu Hjerte Kirke blev en forbønsmesse – en global bønnebølge – gennemført med fokus på mad til alle. Endeligt er der valfarterne i Øm og på Åsebakken, hvor vi har fornøjelsen af at være sammen og præsentere Caritas.

Dejligt er det også, når skoler og Danmarks Unge Katolikker byder ind. Vi glæder os over det gode samarbejde med disse organisationer og med Vincentgrupperne. Tidligere i år blev vi enige med Vincentgrupperne i forhold til fortsat støtte til det

arbejde, som Peter Tantholdt-Hansen har igangsat i Peru i Marcapata. Støtten vil fremover alene blive formidlet via Vincentgrupperne, som Caritas har overført kr. 379..129 kr. til.

Jeg vil også gerne rette en tak til sekretariatet, som jo i det daglige er en væsentlig drivkraft for arbejdet i forhold til de mennesker, der skal have hjælp, ikke mindst internationalt, og som understøtter det frivillige arbejde.

I år er det en fornøjelse at se så mange fra sekretariatet være med til både årsmøde og Caritas Dagen. Det må da være en speed-dating værd... hvor vi kan lære hinanden endnu bedre at kende.

Jeg ved, at det ikke har været det nemmeste år på sekretariatet. Ny struktur, nye funktioner og et nyt lønsystem. Bestyrelsen har også været meget optaget af disse spørgsmål i det forgangne år, som generalsekretæren vil sige mere om i sin beretning. Jeg tror, at ændringerne vil være med til at styrke Caritas' arbejde fremadrettet, og det er ikke for tidligt at ændre organisationen, eftersom sekretariatet nu tæller knap 20 ansatte.

Måske vi også skal se mere på Caritas' traditioner i øvrigt og tage nye skridt ud over at forny årsmødet og indføre CaritasDagen. Ikke at jeg har nogen konkrete forslag eller ideer, men et eller andet sted må vi jo hele tiden spørge, hvad vi kan gøre for at få endnu flere engageret.

Jeg takker bestyrelsen for et godt samarbejde. Fem møder er det blevet til siden sidste år. Desuden har jeg og næstformanden holdt flere møder med generalsekretæren og været involveret i processen vedrørende ansættelsen af administrationschefen.

Peter Blum Samuelsen er udtrådt som bestyrelsesmedlem siden sidste årsmøde, og indtrådt i stedet er programkoordinator Maj Forum. Desuden udtræder René Albeck af bestyrelsen efter årsmødet – det skal jeg komme tilbage til senere i dag - og indtræder i stedet som nyt bestyrelsesmedlem Niels Preisler.

Endelig vil jeg gerne rette en tak til Biskop Czeslaw. Biskoppens opbakning til Caritas, f.eks. i forbindelse med Syrien-indsamlingen sidste år, er vigtig for, at Caritas kan virke som bispedømmets karitative organisation – men også i morgen når vi i

sammen skal fejre messe i Vor Frue Kirke, hvor han kommer og fejrer messen med os.